Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1013 — NGÀY THỨ NĂM 1er DÉCEMBRE 1921 — NGÀY MỒNG 3 THÁNG MƯỜI MỘT ANNAM NĂM TÂN-DẬU — NĂM THỨ 14

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE : NGUYỄN VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 213

Adresse télégraphique : LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	Annam	Ngoại-quốc
Một năm	12$00	... 18$00
Sáu tháng	6.50	... 9.00
Ba tháng	3.50	... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ ... 0$05

Mua báo thì phải trả từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHƯT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
S'adresser à Saïgon :
aux Bureaux du Journal
rue Catinat, 125-Lê-Lợi (1er étage)
à Hanoi : aux Bureaux
du Trung-Bắc Tân-Văn
à Paris : chez M. M. Mayence & Cie
9, rue Trapchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gửi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ Bút.

Quan Tổng-Thống MAURICE LONG an trấn

Tin điện Havas bản qua sau đây báo rằng Chánh-phủ Pháp-quốc đã phê thêm hạng cho quan Tổng-thống Maurice LONG tọa trấn cõi Đông-Pháp nầy.

Bổn-báo xin vỗ lẽ, thay mặt cho chư qui độc-giả, thông tin, của tệ báo L.T.T.V., và bạn đồng-bang, kính lời tặng khen ngài, cầu chúc cho ngài phước như đông hải và dáng đức trước mặt ngài một tấm lòng thành, đề nguyện thì chung như nhứt.

L. T. T. V.

TUYỂN CỬ NGHỊ-VIÊN

Trời ở chưa vừa lòng người.
Bàn dân Annam ái mộ quan Tổng-thống
Hội tuyển cử cải-lương !
Dân-ý cũng cải lương !

Tục đời vì : *Trời chưa vừa lòng người !* Mà cũng thật vậy lắm chúc ! Người mà biết đến câu : *Xuân vô như cao hành-nhân ố kỳ nẻ ninh ; Thu nguyệt dương huy đạo giả tăng kỳ chiếu giản*, thì biết rồi, rất đỗi Tạo-hóa nắm chặc cả quyền cao trọng trong tay, có đủ thế, đủ phép mà làm cho vật hoán tinh di, đổi xây cuộc thế, mà hãy còn ở chưa vừa lòng người thay — trăng thu tỏ rạng, khách phong tình say dấm, quân gian-tế lại chẳng ưa ; mưa xuân ướt lẫy, nông-phu dáng vui lòng, hành-nhân đến phiền đạ ! — huống chi là một vì thượng-quan vàng mạng Pháp-quốc qua trấn nhậm cõi nầy, xét cho kỹ, về phần trách nhậm, đã không quyền tự-do, mà cũng không quyền tự-ý ; dự đăng có chút quyền thi-hành theo cái chánh-sách, khoang nhân đại-độ, là cái chánh-sách chỉ tôn chí trọng của Mẫu-quốc đã chỉ truyền và cản dặn đến đây, trong lúc ngừa tay thọ ấn.

Chẳng dám vi mạng, cứ chấm lo thức tính một cái dân tộc còn đang lúc mê mẩn ngẫn ngơ nhữ người trong mộng. đăng mà mở mang dụ-dắc cho kịp bước đàng, cho đẹp ý Pháp-quốc, cho vui dạ con dân Annam, thì những tay vị kỷ, hẹp lượng, đa hàng mong ích kỷ tôn nhân ; chẳng kể công-lý là gì, nhân-quyền là gì ; lại cũng chẳng hiết cách mở mang thuộc-địa là gì, khai trí hóa dân là gì ; chỉ biết có một cái *tham nan vô đề*, mong có một đều lấy mạnh hiếp yếu, lấy thắng hiếp bại ; muốn bắt dân bại phải làm tôi mọi đời đời, cho đáng cái công cả của người xưa đã chịu đổ máu phơi xương thâu thanh đoạt lũy ; nên khi nghe đến bài diễn-văn của quan Tổng-Thống Maurice Long đọc hồi 15 Novembre khai viện thượng-nghị, liền để tiếng châm qui, đường như trách quan Tổng-Thống Long sao có đành *ruột bỏ ra dạ bỏ bào* mà gia hại cho dân động chúng ; chẳng nghĩ rằng việc của quan Tổng-Thống định cải-lương đấy đều bởi ý Pháp-quốc mà ra, bởi nhân-quyền công-lý mà có ; nếu ai nghịch ý quan Tổng-Thống Long, thì chẳng những nghịch cả nhân-quyền công-lý mà thôi, mà cũng nghịch cùng Pháp-quốc.

Cũng nghĩ lại cái tham nan vô đề nó khiến cho người phiền trách châm-qui cái cử chỉ của quan Tổng-Thống Long vậy thôi, chớ xét kỹ, việc quan Tổng-Thống Long định cải lương là việc của Pháp-quốc dạy làm chớ phải việc tự kỷ chỉ của quan Tổng-Thống Long mà trách cầu ruột bỏ ra dạ bỏ vào tội nghiệp.

Tôm lại người mà hết bình quan Tổng-Thống Long — ấy là nghịch-mạng Pháp-quốc — có khác nào kẻ trộm ghét trăng thu ; tuy vậy mà cũng không sao, dầu một năm người chẳng ưa, mà đặng lòng hai chục triệu dân kính-phục, thì cũng vui mà tán tới.

Một đều nầy đã chứng :

Là khi có tin điện bn qâua báo sự Chánh-phủ Pháp-phê thêm hạng cho quan Tổng-Thống Maurice Long trấn nhậm cõi nầy, thì nghe rùm tai, trong các quán rượu, trong các quán cơm, nơi nơi phụ lão ấu Annam thảy đều hớn hở reo cười, mừng nói, chúc cho quan Tổng-Thống Long miên viễn.

Dường ấy có phải là thuận dân tâm chăng ? Còn kể chi những tiếng châm-qui phi-lý ! Bản dân Annam trong xứ Nam-kỳ nầy đều có lòng ái mộ quan Tổng-Thống Long, và ước trông ngài, chớ nao về tiếng thị-phi, ráng mà lo cải-lương, mở mang cho cái đám con khờ, dành để dạ thờ ngài là phụ mẫu.

Trong sự cải-lương quốc-chánh tỉnh lại có hai đều cần yếu hơn hết : Một là cải-lương quan trường Annam, hai là cải-lương hội nghị bổn-quốc. Việc cải-lương quan trường còn dài, nhẩm chưa vội gì đề luận ; duy có việc cải-lương hội nghị là việc chẳng đợi ngày, nên cần tỉnh lời.

Theo lời quan Tổng-đốc Nam-kỳ diễn bữa khai hội nghị quản-hạt kỳ nhóm mới qua rồi, nói rằng Chánh-phủ Đông-Pháp đang lo cải-lương ; việc nào trước việc nào sau sắp đề chờ cơ hội, tới đâu làm đó ; tức là làm theo trình độ của dân. Trong các việc định cải lương, cần kíp hơn hết là việc cải lương hội-nghị. Cũng bởi, từ trước, số dân Tây trong Nam-kỳ chẳng mấy ngàn, mà số nghị-viên Tây tới sáu ; thêm phải-viên các sở vào nữa thì ra tới mười hai ; còn dân Annam, ba triệu người, mà nghị-viên cũng sáu. Như vậy thì hẹp lắm, chẳng vừa với số dân, lại cũng chẳng đủ mà vực lợi quyền, cũng là thay mặt dỗi lời cho dân giữa hội. Bởi cớ Chánh-phủ Đông-Pháp sắp đề việc cải-lương hội nghị đứng đầu ; chẳng khỏi bao lâu sẽ thấy hội tuyển cử nghị-viên mở rộng và thêm số nghị-viên Annam nhiều hơn ; song mở rộng thì mở, tăng số thì tăng, cũng giữ đồng với số nghị-viên Tây, không thể thêm nhiều hơn được.

Đến bữa khai viện Thượng-nghị là bữa 15 Novembre, trong bài diễn văn của quan Tổng-thống, về vấn đề quốc-chánh, ngài cũng có nói vụ cải-lương hội-nghị quản hạt đó vậy, song — cho hay rằng việc làm chớ chầy — chưa biết chắc chừng nào mới khởi.

Thầm nghĩ, tới đầu năm Tây-dương, nghĩa là tới tuần tháng janvier 1922, nghị-viên phản nhiều mãng hạng, phải mở hội cử lại ; nếu việc cải-lương trù định kia tính chẳng kịp thời, đề cử lại y như thể lệ cũ, thì — dân trộm ; hội — phải đợi tới chừng nào cải-lương mới dụng ?

Lời hỏi chưa giải quyết, bỗng nghe — nếu tiếng phong vấn chẳng sai — Chánh-phủ Đông-Pháp tính, việc cải-lương sắp đặc, có trễ lắm nội trong ba bốn tháng nữa cũng rồi, nên dinh — ấy là lời không quyết hẳng — dinh hội tuyển cử trong tuần tháng Janvier sắp tới đây lại mà chờ vụ cải-lương hội nghị. Chờ tới tháng Août 1922, mới là cử lại hết, theo như thể lệ mới. Thế thì chư nghị-viên còn dặng ngồi thêm dặng bảy tháng nữa.

Bảy tháng nầy là bảy tháng rất qui hồ, rộng ngày giờ cho các nghị-viên, nếu còn mong ra tranh cử lại mình, dùng đề dần giải cho bản dân mình thế mặt, biết, tự ngày mình đắc cử vào giữa hội nghị đến giờ, mình bản xin Nhà-nước đặng những đều gì, việc gì, ích quốc lợi dân, cho bản dân đặng đề lòng tin cậy mình, đặng tới hội tuyển-cử tháng Août 1922, cử mình lại nữa. Bảy tháng mà chư nghị-viên dùng trần-thuyết với dân trong phần tính mình, thì, tôi dám tưởng, Chánh-Phủ lại dùng mà truyền dạy thể lệ mới cho Thừa-sai hiểu biết.

Tôi chưa rõ thể lệ mới đó sẽ ra làm sao mà dám bày trước đây, duy có nghe, số Thừa-sai, toàn cả Nam-kỳ, tổng cộng tới bốn muôn (40.000) ; lại trong bốn muôn ấy lựa đều là quan hồi-hưu, điền-chủ, thương-nhân, kỹ-nghệ, cai-tổng, phó-tổng, Bản-biện sung-biện v. v.... Còn cách tuyển-cử thì tự-do, quan chẳng ép lòng, mặc tình chọn lựa.

Dường ấy có phước cho bản-dân Annam trong Nam-kỳ nầy là bao nhiêu ? Xưa tuy nói dân chọn nghị-viên thay mặt cho dân, kỳ thật dân không quyền tự-do chọn cử. Nay, nhờ ơn-quan Tổng-Thống Long, mới rõ ràng dân có quyền chọn người thay mặt.

Vậy thì hội cải-lương đã đến trước mắt, chẳng hay lòng người đã chịu cải-lương chưa ?

Trên đã rõng đề cho tự-do, dưới cũng nên giữ lấy quyền tự-do : dừng có vì hiểu ân, vì tiếc rượu, đem quyền ấy mà bán năm mươi đồng bạc. Ấy là phản Thừa-sai. Còn phận người ra tranh cử, biết mình đủ tài đủ lực, làm đặng ích-quốc lợi dân, làm đặng xứng chức Nghị-viên, thì ra mà tranh ; *bảng chẳng !, thì thôi !, cho xin !*, dừng có ỷ của, vẫi ra mua, làm nghịch ý quan trên, phạm quyền tự-do dân chúng.

Lê-hoàng-Mưu.

NƯƠI NGÀY

CÙNG BẠN HỮU-CHÍ

(VII)

S. — « Đoan minh bỏ là « thâm » vào trong thùng rồi, đã quyết-đoán ông ấy là người xứng đáng ra gánh gồng cái trách-nhậm thay mặt dân chúng đối với Chánh-phủ, giăng bày đều ích lợi mở rộng đường khai-hóa cho dân, thế thì minh đã rõ cái tài năng ông ấy ; ấy là đều phải biết của các vị thừa-sai khi bầu-cử Hội-đồng Quản-hạt. Thế mà tôi, có đều lo lắm.

« Lo là lo cho dân ta có quyền bầu-cử, mà không hiểu nghĩa-vụ bầu-cử là nghĩa-vụ chung chiu của quốc-dân lo lắm. Thường không có tài kiến-thức mà chọn người có tài-năng đảm-lược, thấy ai quảng tiếng ra nhiều hơn, lần lưỡng ông ấy là nhiệt-thành với quốc-dân lắm, nên dám khuynh-sảng mua lấy cái dia-vấy, đề trên đầu với nước, dưới đầu với dân, gây nên mối tình liên-lạc mà mưu lấy cái tiền-trình rực rỡ về sau nầy cho dân-đoàn xã-hội. Ôi, làm rồi ! Không đề mấy ông ấy vì cái chức đề làn-la với Chánh-phủ, đề duy-trì cái thế-lực riêng của mình, chớ nào phải như thế vậy đâu.

« Chẳng ta nói chuyện ở nhà với nhau đây mà nghe, ta xem thử bản Hội-đồng nầy mà coi, những việc hành-động của các ông ra thế nào, thì ta đã thông-thái được các ông thì phải có trách-nhậm của các ông đối với quốc-dân ta baonã. Kia, kia, kia ! thấy không ! Đó là cái tài-năn của ông ấy. Mà thôi, ta không nên nói lắm, e các ngài ấy phiền lòng, cũng không bổ gì ; ta cũ một đều nầy mà nói : Vậy bao-giờ người trông nom sự thế, mà thuở nay ba ông có thấy trên cái bản Hội-đồng Quản-hạt có ông nào nghèo không ? Tưởng chẳng cần phải hỏi đến ba đều, đâu ai cũng biết được, mà nhất là mấy vị thừa-sai lại biết nhiều hơn. Ôi, còn gì nữa mà không biết — Mấy ông nghèo, tiền đâu mà vấi ra dữ vậy !

« Kẻ ít tỏ « lich-trần » của mấy ông ra, nào là tổ việc sanh-bình dụng sự, nào là gia-thế phiệt-duyệt trâm-anh ; bây giờ, nào là vì ích dân, nào là vì lợi nước v... v... Thế, ai lại không tôn-kính mà bảo-cử ông ấy. Huống-hồ ! trước khi ông ấy chưa làm Hội-đồng Quản-hạt, mà ông ấy đảm đưa cho mình một số bạc « nân-nân » đề mua lấy miếng « thâm » thay, chừng ông ấy được bảo-cử rồi, tưởng còn làm nhiều điều « anh-liệt hơn nữa. Ôi, mấy ông thừa-sai lầm rồi, thế là cái kế « điu-ngư » của mấy ông (liều miếng mồi mà bắt con cá). Cái cảnh-trạng nầy thế, bảo làm sao trên bản Hội-đồng Quản-hạt có một anh học trò nghèo, có lại có chí ngồi trên cho được. « Hoàng-kim đã hắc thế-gian tâm », ôi thôi rồi bần-sĩ ! thương thay, tiếc thay ! Nhơn-tâm ta như thế ấy, thì vận-hội ta phải ra thế nào, chẳng đợi suy xa, cũng đã biết sau lắm.

« Thưa ba ông, chẳng ta cùng bàn-bạc việc chánh bốn năm bữa rày, đã thành cái nghĩa tri-giao rồi, khỏng còn chi nữa mà giấu-giếm tất lòng cùng nhau ; phàm đã là cái hạn người biết ai-thời mần-tục, thì phải làm cho được những đều quang-minh chánh-lợi đối với lương-tâm, chẳng đợi ai khinh ai mỏi, thấy việc phải làm thì làm, ấy mới chẳng phụ cái hình vóc tạo-cha mẹ nân nên. cái tánh-khí của tôi trời phô-đề.

« Tôi xin nói thiệt với ba ông : Kỳ bảo-cử tới đây, tôi quyết dam thân-gia, bình vị những đừng có tài có chí, biết điều-đình việc nước việc dân, cho đáng mặt đứng giữa — trên, Chánh-phủ, dưới, dân-đoàn, làm cho tận cái chức-trách đối với dân-sinh quốc-kế, thì mới vừa lòng ông. Đã làm một tên dân ở trong nước nhà, không thể mất ngơ, tai điếc được, huống đã có quyền bảo-cử, mà chẳng biết người xứng đáng, việc ích chung, đề vì một « nân » bạc, bán mất lí « thâm » nữa sao ? ».

— Thật thế, mà ông cũng nhiệt-thành quá. Ông đã nói : « đã thành cái nghĩa tri-giao rồi » thì tôi cũng xin phép nói hẳn.

Theo lời ông nói trước đây, tôi rất kính phục cái chơn-thành hữu-ái của ông lắm ; lời thô-lỗ ra như thế, còn gì chẳng chơn-thành. Nhưng ta đã biết phàm người ở đời, tốt phải có chơn-thành mới đáng. Người không chơn-thành không thể đứng chung nơi xã-hội nào được, song, lựa đã có chơn-thành, mà cũng phải qui-hồ tri-cơ mới được. Vậy lo không nên ý cái chơn-thành mới phát-tâm, đời nay được — phải có chơn-thành mà cũng phải có tri-cơ thì mới vừa ứng-dụng với đời.

Hiện buổi nay, ai cũng chán biết rằng là buổi KIM-NGÂN THỜI-ĐẠI, ai ai cũng phải lấy cái thế-lực kim-ngân, cái tri khôn lanh-lợi mà ở đời, không những bảo-thủ cái chơn-thành đó mà ứng-dụng với đời cho đủ được — cũng phải có cái tri-cơ vậy ; cho nên xưa nay biết bao nhiêu những anh-hùng hảo-kiệt — đời nào cũng có anh-hùng hảo-kiệt đời ấy, không đời nào mượn của đời nào, nhưng có tay tạo nên thời-thế, mà cũng lầm tay phải tùy thời-thế vậy. Đó, là cái sở-dĩ của anh-hùng hảo-kiệt ở trên đời là quí-hồ tri-cơ vậy.

Suy rõ những lời ông nói thế, thật phải ; mà cái phải ấy còn tự-nhiên lắm.

Đã biết dân Nam-kỳ ta nay, đã thuộc dân-chủ của nhà-nước Đại-pháp ta rồi, phàm việc gì trên nước dưới dân, tất phải có quyền bàn chung những sự thật, là sự có ích chung đối với công-chúng, không ai được giữ-lấi cái quyền chung của dân, đề-mưu cái thế-lực riêng cho mình ; huống-hồ cái chức-trách của Hội-đồng Quản-hạt là cái chức-trách của mấy triệu dân gởi gắm, cái vận-mạng về sau nầy không phải nhỏ. Tuy biết thì biết vậy — ta phải tri-kỷ với mấy ông cái đã — là ta phải ép mình chịu-phục mấy ông, rồi ta nân-nỉ với mấy ông. Nói rằng : « Bẩm ông, ông là nhà giàu có quá ! đối với nước nhà, thế là vinh-diệu, thế là một người có tài lắm đây. Cái vinh-diệu, cái tài-năn của ông đối với nước nhà đã là thế ấy rồi, chẳng tôi cũng được thơm lây, được hưởng cái mùi giàu sang của ông làm vinh-vang trong xứ ; còn cái tài-năn làm Hội-đồng Quản-hạt, là cái ta nân cầu mấy người có tài có chí, có cái cang-đởm đề xung-đột với đời những đều phải chẳng, giúp nên việc công-ích cho nước nhà, cho xã-hội. Vậy chúng tôi cái đầu xin : Xin ông nhường cái chức ấy lại cho những nhà hữu-chí ấy, thì tưởng khi hạ với dân-làm hơn ; bằng, cái xin ông một tiếng CHIU.

Theo ý tôi nghĩ vậy, không biết có hợp với ý ông chăng ? Chớ làm đã như cái nhiệt-thành của ông nói đó, tôi, e mấy ông « hòn mác » ra, mấy ông cái tiền ra một gió đồng hồ cũng đủ chán sống bao nhiêu ở hiện-nân trong nước cũng được, chẳng những một khoảnh đất Nam-kỳ nầy. Vậy chúng ta hãy tứ-tứ — cầu-thân được, tri-trong được là hơn ; thế là tri-cơ đó vậy.

(Sau sẽ tiếp theo). LUẬN-GIẢ.

Vô-tuyến điện

Một người già hơn hết trong thế-gian

Các báo nói rằng tại thành Ba-ri có ông già Djouin Chemdin, người Tuyệt-kì, miền-cảnh năm nay *Một trăm bốn-mươi-sáu tuổi* (146) già hơn hết trong thế-gian.

Ông Briand phản giá

Ngày thứ sáu thì ông Briand xuống tàu trở về tổ-quốc. Ông Hughes đưa ngài xuống tàu. Khi hai đăng tạ-biệt nhau, có nói rằng nay các hội-viên đã biết hiệu-tính của Pháp rồi. Trừ ra một hai nhà Nhựt-bổn ai ai cũng đã thuận nhận rằng Pháp còn cầu-đồng hình-lý. Vì vậy hội-nghị sẽ không bàn đến việc gắm binh lực quân, chỉ sẽ lập bàn Ủy-viên thương-nghị về ba vấn-đề phi-thoàn, độc-khí và quyền của các nước chiến-tranh với nhau.

Tin Paris ngày 24 novembre 1921.

Quan Nguyễn-soái mới

Quan Nguyễn-soái lục-quân Lasrouque đắc lịnh sang làm cơ binh thủ bạ và đóng ở Cap St Jacques (Namky) thế cho quan Nguyễn-soái Hirtmann.

Phòng Hạ-nghị-viện Banh-gích

Phòng Hạ-nghị-viện mới đắc-cử có năm phe ; 82 người phe giáo-đạo, 66 người phe xã-hội, 33 phe đại-độ và 4 người phe Urent.

Ông Briand gửi Huế-kỳ

Ông Briand gửi hồi-nghị. Ông Hughes lấy làm khen-ngợi ông Briand đã trang rõ tình cảnh nước Pháp. Ông lại nói rằng tình liên lạc của Pháp với Huế-kỳ từ đây sẽ được khăn-khít hơn nữa.

Tin ngày 25 novembre 1921.

Chánh phủ được tín cậy

Phòng Hạ-nghị-viện bỏ thăm 347 thăm thuận, 180 thăm nghịch tỏ ý tin cậy Chánh-phủ về vấn-đề tiền-tệ.

Quan năm mới

Hai vị quan năm Verdier Tixier được thuyên hồ sang Đông-Pháp.

Tin Nhựt-bổn

Vì long thể Hoàng-đế hết an cho nên đức Đông-cung thái-tử cầm binh phụ-chánh.

Tin ngày 26 novembre 1921.

Tôn nhơn-tước Pháp

Tôn nội-các nhơn định tái cử ông Long lãnh Tổng-thống Đông-Pháp Toàn-quyền và định bổ ông Nguyễn-soái Blondat quân-sức binh-bị ở Đông-Pháp kể từ ngày 7 avril 1922.

Ông Brand xuống tàu

Ông Briand xuống tàu ngày nay 26 novembre.

Tin Bordeaux ngày 27 novembre 1921.

Hội-nghị Hoa-sinh-tiên

Người ta quả-quyết rằng hồi Ủy-viên năm quan Đại Nguyễn-soái Thủy-sư năm cường-quốc dương bàn-nghị đơn Nhựt-bổn xin tăng số binh tại mà ông Hughes đã xin bớt.

Tiếng đồn rằng đức Giám-quốc Harding định-nếu việc Hội-nghị giảm binh hoàn-thành thì sẽ : 1o, mỗi các nước có cang thiệp về vấn-đề giảm binh tự thinh và kỷ nhận từ hòa-ước trước khi Hội-nghị bãi ; — 2o về sau sẽ lập Hội-nghị kiến kỳ để giải quyết những đều xích-trắc về việc ngoại-giao của các nước. Lại thêm ý ông Harding, từ nầy nên nhóm Hội-nghị thường xuyên để bàn-luận về việc giao dịch các nước với nhau.

Bát-cổ Hàn-lâm viện

Quan Nguyễn-soái Gouraud trình cho Bát-cổ Hàn-lâm viện hay rằng ông Bát-sĩ Monte mới tìm được chỗ cuộc địa tại cổ thành Byblos một kho đồ bằn. trong kho ấy có một cái bình có bằng tên một vị vương-đế thờ năm triều Ai-cập thuộc về hai ngàn năm trăm năm trước chúa Giáng-sanh.

Thế-giới Tân-văn

Một anh thầy-bói làm giàu to

Có một anh thầy-bói tru-lục lên tới xứ Alaska, là nơi lạnh-lẽo vô cùng ít ai muốn đến. Tuy lạnh mác dầu mà trong xứ có nhiều mỏ vàng, nhơn-công chẳng đến khai phá rất đông.

Anh thầy-bói thì trói nhà lên đến đó lập tiệm cao tám, bốn tấc và có ki gỡ cho bọn đến làm ở mỏ vàng. Ngày kia, thầy-bói ta thấy bọn trong tóc mấy đều phải đem vàng, xem kỹ thì là mạc vàng. Từ ấy tóc hớt ra, anh ta không hớt hồ nữa lại lượm cắt kỹ-lưỡng để rửa ra lấy vàng. Lại mỗi lần cạo gọt cho người ta đầu có biểu, đầu không biểu anh ta cứ việc gói đầu cho ra nước đọ, lọc mà lấy vàng. Làm như vậy được ít lâu, lớp cạo đầu mà ăn tiền, lớp lượm mạc vàng mà bán, anh thầy-bói nầy nên tiếng giàu to.

Bạn đồng-nghiệp nghe nói áp nhau đến mở tiệm hớt tóc rất nhiều.

Từ đây mấy thợ làm mỏ vàng biết khôn nhắc ở nhà gọi đầu trước rồi mới đến tiệm hớt tóc.

Trái giống tại Thượng-hải

Trái giống ở Thượng-hải nhiều hai rất lạng. Chết hết 10 người và 40 người Tây vào nhà thương. Trong các nhà hàng, các công-sở đều có đàn yết-thị xin bà-tánh phải đi trông-trái. Trường-học Pháp đóng cửa.

Một chiếc ghe trôi ngoài biển nhờ chiếc tàu Gorontalo vớt

Chiếc tàu hoa-lang Gorontalo ở Saïgon mới kéo-neo chạy hôm 22 novembre chạy qua Batavia, có tự điểa-tin nói rằng :

Lối latitude 4-34 Bắc, longitude 105-50 có gặp một chiếc ghe khách (tàu Hải-nam) nhà-trải ở mé Dung-hung-Dương ngày 23 ở Yang trôi lại. Vớt cứu được 10 người và bè bạn.

Đông-Pháp Thời-sự

Nam-kỳ

SAIGON

Cờ không

Ngày 25 novembre 1921, có tên Trần-văn-Quới, 24 tuổi, ở làng Bình-hòa-xã, Giadinh cấp rằng Ca-li (coolie) sở trường tiếng chơi cờ ; chẳng biết quân tử nào lên lấy của nó 1 cái xe máy hiệu Aiglon số 6489 giá đáng 40 đồng, nay nó đi cờ bốt.

Rầu chi tự vận hồi Ba-đăm !

Có 1 Tu-đàn tên Berthe-Cousin, kêu là Dexie David, có việc đi (Nam-vang) chơi, khi đến nơi rồi mới dao chơi thiên-hạ mà giải buồn ! mới đến ngày chót của người 1 ngày sửa soạn đăng về Saïgon, mà chưa chịu về, lại còn lên tại 1 cái thành hồn kia mà chơi nữa, nào đề đâu lên thấy cảnh lại rầu, nên bà mới uống hết 10 liều Vérhonel mà tự tử mà chưa chết, kế người ta hay, lật đật lập tức chở Bà lại nhà thương Nam-vang cứu khỏi chết, may là gần nhà thương, phải chi xa « nhà thương thì Bà đã hồn nương mây bạc rồi còn chi !!

Trẩn nữa

Tên Lưu-đức-Quang chủ xe kéo ở đường Boulevard Bonnard số 17, có ráng : tên Đặng-văn-Chánh, 22 tuổi, nghề kéo xe số 714, sanh để tại Xuân-hiệp (Giadinh) đã trốn hồm ngày 25 novembre 1921, có lấy hết 1 bộ-áo quần xe kéo giá là 2 đồng. 5 ngày xe không trả tiền mướn giá 4 đồng, lại lấy đồ phụ tùng theo xe kéo giá 10 đồng nữa, nay đi biệt tích.— Hai.

Chơi rán mất quả

Ngày 25 novembre 1921, lúc 9 giờ sớm mới, có tên Nguyễn-văn-Tôn vô nghiệp nghề ở làng Phú-nhuận Giadinh, đi chơi vườn thú, lại các cờ vẻ trong chuồng Nai, lấy cây thọc mấy con Nai, mấy con Nai kinh hãi chạy nhảu con thì bị quê con thì gây cẳng, la chạy vô lồ trong chuồng. Iác ấy linh tuần thành lại hỏi cậu ta, hỏi vì cớ nào mà dám cả gan chơi như vậy thì cậu ta cứ việc làm thinh, nên bắt Tôn gởi về cho quan chủ tỉnh Giadinh phạt nó. Chắc tên Tôn nầy điên rồi đa, nên cả gan dám phá đồ chơi của nhà nước !

CHOLON

Xe hơi đụng xe kéo !

Ngày 24 novembre 1921 có 1 cái xe hơi của chệt Lý-Cam số 1447 C. tên Trịnh-văn-

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỠI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ bịt kín thuốc rồi và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tóc là dùng để thờ sống Algérie quả thiệt là đồ thờ sống Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*

Qui.24 tuổi,có bằng cấp số 832, chạy cuỗi Chà-và, đương xe kéo số 420, tên kéo xe là Trương-văn-Xe. 39 tuổi, giấy thuế thân số 8959 ở làng Lộc-hưng (Tayninh).Xe hơi lớn nên vô hai cón xe kéo nhỏ nên phải bị cong bành mé tay mặt và bể thùng xe hai đàng đều sa-poste đối nại.

Chim ghe

Nguyễn-van-Mung, 58 tuổi, ở làng Thông-huồng (Thủ-đầu-một), chở một ghe cái đi lên làng Binh-thủy (Cholon) mà bán,nào đó đến phong vô bắt ký, bị chim tại mé kinh Jonques. nên nó cớ bớt rằng : ngày 25 novembre 1921, nó chở 5 thước cát trong 1 chiếc ghe khi nó lên tới kinh nói trên đây, bị chim, người vô hại, nó lại không biết ghe nó số mấy, vì là ghe của nó mướn người ta, còn giấy thuế thân của nó cũng mất luôn và 1 cuốn sách ghe chạy mất! và cái giấy thuế thân của bạn nó, tên là Nguyễn-văn-Tố, 50 tuổi, ở một làng vôi nó cũng trói theo giùng ước chẳng hết ! !

Bị luôn !

Tên Tống-thị-Ngũ,34 tuổi, nghề bán trầu chợ-mới Saigon, đường Armand-Rousseau, cớ rằng: ngày 24 novembre 1921, đứa ở của thằng Lê, Bùi-thị-Thanh 14 tuổi, sanh đề tại làng Phú-lạc (Cholon) đã trốn mất, có lấy 2 cái áo hàng đen, và 2 cái quần lãnh đen còn mới giá đáng 25 đồng, lên đường thương lộ hôn ba, trông hơn 2 ngày rồi, sao không thấy trở lại. — Kiêm !

GIADINH

Xe máy đụng xe bài bánh !

Ngày 21 novembre 1921 có tên Lương-văn-Ngăn ở làng Tân-sơn-nhì (Giadinh) cỡi xe máy đi đường quản hạt số 1 cách nhà viếc làng Chí-hòa (Giadinh) chừng 200 thước lượng. Lúc Ngăn đương đi lại có 1 cái xe hai bánh của trường máy bay ở Phú-thọ (Giadinh) chạy gần bên Ngăn. Nghĩa nghe lật đật tránh qua bên tay mặt đụng thuận đường, nào để đâu tránh không kịp nên phải đụng xe 2 bánh của trường máy bay, trên xe 2 bánh có 1 tên linh Tây là M. Lefèvre chân đương. Khi Nghĩa đụng vô xe rồi không thể chi gượng nổi nên phải té xuống đất trầy mình hết, cớt xe của Nghĩa thì cong vành mé tay mặt và sợ dây siết đứt hai, nên tên linh Tây lật đật đem Nghĩa lại nhà thương Giadinh, quan thầy nói Nghĩa-tê trầy sơ chút đỉnh nên không sao và có tên Bây là boy của Madame Rivière làm chứng rằng : khi Nghĩa đụng xe 2 bánh thì nó thấy rõ ràng : Bởi tên linh đi gần bên Nghĩa mà chẳng khua chuông nên Nghĩa mới đâm ngang qua đường mới đụng xe 2 bánh.

CANTHO

Ăn cắp chó ai !

Ngày 21 novembre 1921, tên Nguyễn-văn-Nên, nghề buôn bán dưới ghe, khi đi đến chợ Cần-thơ, Nên mới đậu ghe tại bến cho, đặng lên cho mua đồ ăn. Lúc ấy đi ngang 1 lấy 1 cái ống khoá nhỏ y chóa của ghe lại, lên chơ mua đồ ăn rồi, mới trở xuống ghe, thấy ống khoá bị ai bẻ gãy và cửa mở ra. Nên mới coi lại thì mất hết 14 cây vải đen giá đáng 40 đồng, và 10 cây vải bông và trắng giá đáng 23+80, mà Nên cũng chẳng nghi cho ai. Nên cớ việc đi cớ bốt. — Nên mà thành Hư đa.

DIÉP-VĂN-SANH Giồng-luông.

Trung-kỳ

HUẾ

Ba ngày hai cái lụt.

Năm nay trời lụt chậm quá, mà đến mồng ba tháng mười ta mới một trận dầu nhưng cón nhỏ, qua đến tối bốn mồng năm «nửa đêm mưa cực to sáng mồng sáu đã thấy lai láng những nước, ngập lút trong thành ngoài phố nhiều nơi, mãi đến nửa đêm hôm ấy nước mới ra bớt qua sáng hôm mồng bảy mới tạnh nhưng nước hãy cón nhiều lắm. Trời làm như thế là khi-hậu xem có bề không thường cho nên nhưng nơi gieo mạ đã bị nước lụt trôi mất nhiều lắm. Nếu trong khoảng tháng 10 nầy cón đang nhiều lắn lụt nữa thì cái nông vụ trong tháng ba sẽ tới đây cón lắm nỗi khó khăn.

Hàm vớt cái xuật bổ mình.

Chiều hôm 5 novembre đương con mưa lụt to lớn nước sông Hương chảy cuộn cuộc như thác xối giữa khi sóng dập gió dồn đã thấy hơn 78 chiếc thuyền mỗi chiếc một hai người dân ông đàn bà đua nhau chèo đi vớt củi. — Xứ nầy thường mỗi khi có nước lụt thường có làm cây cối ở trên rừng trôi xuống rất nhiều nên người ta đi vớt cái hàm bỗ lâm khi phải chìm cả thuyền đến nỗi chết cả người. — Vậy trong những chiếc thuyền đi vớt củi ấy đã có một người đàn bà có thai đã gần ngày sinh đẻ nhưng thấy một cây củi hàm bỗ quá đến nỗi bết cả sức phải chịu thả thuyền cho trôi không thể chèo chống được, đã thế lại bị sóng lước cây cối, rất lắt vắt thuyền xuyt nữa chìm may sáu nhờ người ta cứu lên đưa sống lẫn toàn tánh mạng.

THỪA-THIÊN

Trầu ngà không kể cầm dao

Người nước có tánh thích ăn thịt trâu lắm đã trâu tới trâu địch khi đã ngã xuống thời gần xa nó nức nào đao nào rỗ xẻo cho cát đem về ăn chẳng có tì gì sợ sự bệnh tật Vậy nên đã có câu tục ngữ « Trâu lành không ai mặt cả, trâu ngã lâm kể cầm dao. Nay ở làng Thanh-lam gần đường quan vào khoản kì lô-mết hãy tám đường Huế Tourane, ở giữa đồng có hai con trâu nghề vì khéo rất hay như vậy:

« Ở chú mục học trò ôi, các người lâm cảm mà ở với con, biết bao lắng cho con như vậy là phải lý lắm đó. Tôi xin trước là đã tiếng khen sau khuyên nhủ ai nấy một đều là chớ có nghe lời con mà lỗi nghiệp cho nó, vì hai nó ngày sau ra người vô dụng. » Kể đó người khuyên trẻ học trò: « Ở trẻ con chúng bây ôi, chúng bây phải biết thầy giáo nầy lúc trước cũng làm học trò như chúng bây giờ đó mà, vì thầy ấy có công đèn sách, nên nay mới trở nên thầy giáo của bây. Vậy bây phải nol gương chí công mà sắt thì bây mới nên thân mà bây lại khỏi phụ lòng mẹ cha trông cậy. »

Bấy giờ ngài mới vào tiệc rượu vầy vui. Rượu đang vui tuần ông mới mở lời khuyên tôi về phần làm thầy :

« Tôi xin thầy một đều là chớ hèn chốn rừng xanh ruộng rậy mà ngã lòng. Phàm người quân tử phải biết: *Tăng quat nàng thâm hữu tiêu nhai.* Xin thầy lấy cái tài học của thầy mà khai trí cho trẻ con, đay đổ sao cho vừa với trách nhậm của thầy. Ngày kiếp quả, thì chúng tôi rất cảm ơn thầy lắm. Tuy chẳng-nhy là chốn thú quê sáng giả mộc long, song có người biết mở đường giáo dục, thì chẳng lâu lâu đây, sẽ thấy trở nên một chốn phong thâu tục mỹ.»

Thầy ngồi vì nước vì dân, vì giòng vì giống như thế chẳng biết dùng đều chi xứng đáng mà tặng người, nên tôi đem việc tri mon của tôi ra đây một bài khen người cho thỏa.

Rốt đây, tôi ước ao làm sao cho trong mỗi làng mà có một ông như ông Cả Trần-lân-Kinh đây, thì trong nhơn quân xã-hội lấy làm hưu hanh lắm.

DIÉP-VĂN-SANH Giồng-luông.

Hội thi huyện nhì hạng.

Sớm mầy đúng 8 giờ rưỡi, hồi-thì huyện nhì hạng tại trường học bổn-quốc. Mở hội-thì có đủ mặt các vị ông thì, chánh thiếu có M. *Phan-thư-Tài* đau nằm nhà thương Giadinh nên chịu lỗ hội khoa-thì.

Ông *Gazano* Tham-biện Tân-an làm Chánh

Ông *Rabourdin* Phó Tham-biện Bạria làm giám-khảo.

Ông *Bransy* Phó Tham-biện tăng chánh tại tòa-nhứt đình-thương làm giám-khảo

Ông *Ngô-văn-Vinh* Đốc-phủ-sứ, chủ quản Cáibè làm giám-khảo.

Báo-tố

Theo điện-tín ở Phủ liên tư vào Saigon hôm qua nói rằng một trận lũn lớn nhỏ không biết, ở 120 dặm gần vì-đô 21o phía Bắc, kinh đô 113o, phía đông rồi sẽ chạy tuốt qua phía Bắc lắc-hòng.

Gương tốt đáng đề làm gương

Một tên xe kéo nghèo, được bạc ngàn mà không thèm tham

Hôm 29 tây, lối 6 giờ ông *Durand* chủ-sự sở Thương-chánh ở Nhatrang vào Saigon đường-bình, đi tới nhà-thờ nhà-nước, bèn kêu xe-kéo đang vếng một người bản-xứ đưa ông *Gouery* ở Câu-ông-Lãnh. Tới nơi rồi thì ông *Durand* mốc tiền trả cho tên xe-kéo, rồi đó nó đi, chẳng ông *Durand* mới vào nói chuyện với ông *Gouery* độ đâu 15 phút đồng-hồ. Đến chừng ông *Durand* móc trong túi quần thấy cái bốt phơi (porte-feuille) dầu mất, lục cùng túi nầy tới túi nọ cũng không thấy. Trong bốp ấy ông *Durand* có đề 1200 đồng bạc, liền đó ông *Durand* bèn đi có bót, nói rằng chắc lúc ngồi trên xe-kéo, lúc mộc khăn ra, cái bốp lọt rớt trên xe-kéo, chứng không biết số xe. Nên chế vẻ hình-trang cái xe và hình thù người kéo xe mà thôi. Rồi đó ông *Durand* vả nhà-thương mà nghỉ.

Đêm 12 giờ khuya, bỗng có một tên xe-kéo lại nhà ông *Gouery* gõ cửa kêu, ông bèn chạy ra mở, thì tên xe-kéo đưa cái hộp ra mà nói rằng có được một cái bộp đựng tiền, chắc rằng của ông Tây đi với ông lục điều chi đây. Thấy vậy ông *Gouery* vì đã hiểu việc rồi nên liền chở tên xe-kéo đến nhà-thương giao cái bộp lại cho ông *Durand* thì ông *Durand* bết sức mừng rỡ đó ra đếm lại thì đủ 1200 đồng, không mất su-nhỏ, nên ông liền kêu hãy mời tấm giấy sán (Cent) mà thưởng tên xe-kéo, nghèo mà không tham. Ấy *An ít no dai* là thế.

Hỏi ra mới biết tên xe-kéo nầy là tên **Nguyễn-văn-Thiệp** kéo xe số 608. Nghe việc nầy ai ai cũng đều khen người tên **Nguyễn-văn-Thiệp**, nghèo mà cho kỹ, thật đáng để làm gương cho kẻ khác xem lấy.

MÍCH

Bắc-kỳ

Binh-linh ta sang Pháp-quốc

Theo như điều luật mà hiện nay Hội-đồng binh vụ đang thảo đề gởi qua Nghị-Viện bên Pháp thời các xứ thuộc-địa và các xứ Bảo-hộ mỗi năm phải đem sang Pháp một đạo-quân nhiều ít tùy theo số dân-binh trong nước, và, cứ mỗi năm thì thay lại một phần nào, một phần tư hay là mấy phần ba tùy theo với cái thời hạn bắt buộc ở Pháp là năm năm,bốn năm hay là ba năm. Cứ theo cái lệ đã định ấy thời có 18 Đông-Pháp ta phải đi ra năm van người sang Pháp.

Tòa Thương-phẩm

Vụ cho thầy bói ăn trộm lúa. Tên Đỗ-văn-Bột làm nghề thầy bói kiếm ăn bị tên Nhâm, tên Chước và tên Chi vu cho tên Bột đào mất số sang tên Nam-an-tỉnh Sơn-tây xét hỏi mà đề chứng tha tên Bột. Lỗi kin lại vu cho tên Bột ăn trộm lúa ở ngoài đồng. Tòa Nam-an tỉnh Sơn-tây xét minh đã phạt Nhân một tháng tù ; Chước và Chi 15 ngày tù, và bắt cả ba tên ấy bồi thường cho tên Bột. Tòa Thương-phẩm giảm tội tên Nhâm xuống 10 ngày tù, tên Chước và Chi 6 ngày và tăng tiền phạt 15 đồng.

HAIPHONG

Mấy lời thỉnh cầu tại Tư-vấn Nghị-viện

Ông Vũ-văn-Hòa, ông Nguyễn-văn-Điệp và ông Bạch-thái-Bưởi là Nghị-viên, mới rồi có đơn thỉnh cầu với Chánh-phủ mấy việc như sau nầy :

1° Xin miễn cho Nghị-viên người được quyền dự-bầu là: Ở thành-phố Haiphong, Hanoi các nhà bồ-chính và mộ-binh từ 15 đồng trở lên ; ở các tỉnh các nhà điền-chủ bộ-chính nộp thuế một năm từ 10 đồng trở lên thời mới được dự bầu-cử tư-vấn Nghị-viên và Hội-đồng Thành-phố ở Hanoi Haiphong.

2° Những người làm việc các công sở có đã bằng cấp đại, trung, tiểu học, cũng xin cho được dự bầu-cử các chức đã kể trên. Vậy những người đã được trúng tuyển khi bầu-cử phải sắp đặc và sát hạch lại nếu người nào không biết Quốc-ngữ, Hán-văn hoặc Pháp-văn thời phải loại ra.

3° Xin thêm hai ông Nghị-viên vệ phòng thương-mãi ở Hanoi, Haiphong.

HÒNGAY Cát cớ

Tối hôm 29 Octobre, M. Blondé làm sở mở than đi coi hầm và đến nhà thấy cửa nọ đóc mở tung ra cả. Xem cửa liền và đó nữ-trang mất hơn một ngàn đồng. Các bồi bếp đi đâu mất hết, chỉ thấy người mẹ tên Ngô-thị-Nhiều và hai bà vợ thì thương ở cả, ở vai, và và ngực.

Một gương sáng rỡ

« Tôi lấy làm may mắng mà được bằng cấp sơ học tại trường Mytho, trong kỳ thi ngày 18 Juillet 1921, Thì rồi thì kế thì lãnh bằng học phí (bourse) mà tôi bị quét tuồi, nên ân thì không được, tùng phải xin làm thầy giáo dạy tại trường An-thạnh (Minh-trị Bạc-liêu).

Nguyên trường sáy chẳng phải trường nhà nước lập ra, mà là trường của ông Bùi-hương-Cả *Trần-lân-Kinh*, vì thấy con em trong làng con chưa mở mang, nên người bỏ lòng chiếu cố, chẳng nài khó nhọc tốn hao, xuất cấu lập ra trường nầy rồi xin thầy giáo xuống dạy.

Đến ngày của nhiệm trường, tôi xuống trước một bữa đặng có lo kiếm nơi kỳ ngụ. Đến nơi, thì ông Cả cũng hết lòng sốt sắng mà lo giùm việc cơm cháo. Qua ngày 15 sept-ém-bre 1921, thì nhiệm trường. Trong ngày ấy, ông Cả có mời Thầy-cai tổng sở tại, Hội-đồng và hương chức trong làng đủ mặt lại cùng có mời cha mẹ học trò tới ăn. Khi tọa an đang Cả có đến thượt ít câu văn ân cần

Ngày 1er Décembre 1921
VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai	
Nhà nước.	7 90	
Ngân hàng Đông-Pháp	7 90	
Ngân hàng Hongkong Shanghai.	7 90	
Ngân hàng Chartered	7 90	

GIÁ BẠC ANGLETERRE

Tại Paris ngày 30 Novembre 1921

	Bán ra	Tra lấy
Ngân hàng Đông-Pháp	37 12	37 12
Ngân hàng Hongkong Shanghai.	37 1/2	37 1/2
Ngân hàng Chartered.	37 1/2	37 1/2

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 30 Novembre 1921

Ngân hàng Đông-Pháp.	55.75
Ngân hàng Hongkong Shanghai	55.77
Ngân hàng Chartered	55.775

QUỐC TRÁI CỦA ĐẠI-PHÁP

Tại Paris ngày 30 Nov-embre 1921

Ve lợi 5 %		84.50	Ve lợi 5 %	92	75
Ve lợi 4 %	1918	88	Ve lợi 6 %	100	87 50
Ve lợi 4 %	1920	85 50			

MỄ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Chaudon bao trả lại giá một trăm kì lô

Vinhlong.	4.65 tới 4.75
Gò -công.	4.30 — 4.40
Bài - sáu.	4.70 — 4.80
Rạc - lieu	4.45 — 4.50
Nam - vian.	4.30 — 4.30
Giá thường thường bạc trung. . . .	4.65 — 4.80

Giá gạo phải đến tàu không tính thuế xuất cảng Bao lấy tiền, giá mỗi trăm kilô

Gạo lau-chân n° 1 25 % lăm. tốt	9.00 tới 9.15
Gạo Bạn-hôn n° 2 40 % —	8.30 — 8.35
Gạo Java n° 2 50 % —	7.30 — 7.45
Tấm.	6.10 — 6.40
Cám.	5.30 — 5.70

Tàu chạy tới.

ChiếcBorthon sẽ tới 7 décembre.
ChiếcAmazone sẽ tới 12 décembre.
ChiếcOrénoque sẽ tới 6 décembre.
ChiếcDaito Maru sẽ tới 3 décembre.

Tàu chạy đi.

ChiếcDonai chạy đi Côn-nôn và Bangkok, 2 giờ chiều bữa nay.

Nông vụ

MIÊN ĐIỆN

Trong tuần lễ rồi 9 quản ở Miến-điện ha (Basse Birmanie) đều không có mưa, chỉ khác thì mưa rải rít. Tờ phúc ở quận Akyab hendéway Herzada, Myanngmyer và Maubinchưa gồi đến, thật lấy làm tiếc lắm là vì có một vài quận ấy quan trọng nhiều. Mùa mùa mùa thu đang làm xăng tới mới. Lúa cảyở Miến-điện ha tối lắm, cón ở Miến-điện thượng lại cang sôn-sở. Mùa-mản lị nước nặp mà hư-hại tính ra có 100 ngàn acres, như lời ta đã nói trước rồi. Bờ đê ở Yanden-gtai 15 làm hai thiên ở Myanngnya và ở Twante, quận Hanthawddy.

Lúa — Mùa mản lúa cũ xong rồi hết.

Chưa có ai mua lúa mới.

Trong tuần lễ mãng mản ngày 12 Novembre 1920, giá từ Rs 192 đến 195 chớ xe-lửa và tớRs-195 tới Rs 189 chở đăng sông.

Gao trắng — Gạo thứ « Spécials » giá Rs 615 bán trong tháng novembre, nhưng mà it ai mua

Còn gạo mới thì giá cớ cầm cự đó cũng it ai muatheo giá định trong tuần rồi.

Bán chỉ tháng novembre Rs. 615 thứ Spécial airsits »

— Janvier 1922	Rs. 471	»
— Février April	Rs. 462	»

Trong tuần lễ mãn ngày 12 novembre 1920, giá từ Rs. 505 tới Rs. 495 thứ « Small Mills » chở tháng Novembre và Rs 400 bộ mới chở tháng Février Avril 1922.

Số xuất-xing gạo ở Rangoon từ ngày 1er Janvier 1920 octobre 1921.

Chở qua	1921	1922
Âu-châu	372.307 tấn	171.752 tấn
Ceylan, Arique Réunion v.v. . . .	320.258 tấn	289.166 tấn
Ấn-độ thiệt-tình	799.103 tấn	609.885 tấn
Détroits Australie Java và Nhựt-bổn	293.258 tấn	274.237 tấn
Huế-kỳ.	5.895 tấn	1.978 tấn
Tổng cong. . .	1.790.731 tấn	1.347.018 tấn

Công-văn

Vì lời nhơn quan quyền Tổng-thống Nam-kỳ ngày 11 novembre 1921.

Ông Nguyễn-văn-Vinh huyện hạng nhứt đang giúp việc tại Baria an bổ đi tùng sự quản Thân-biện Bạch-gia, thế cho ông huyện Phan-bửu-Chi mới mản phần.

Art. 2. — Ông Nguyễn-văn-Bích huyện hạng nhì lang giúp việc tại Cantho nay bổ đi quyền làm chức chủ quận Câu-kè, cũng hưởng lấy, đang thế và trong lúc quan huyện Phạm-văn-Trà nghỉ.

* * *

Vì lời nhơn quan quyền Tổng-đốc Nam-kỳ đề ngày 18 novembre 1921.

Tên Phạm-văn-Chơi N° Mle 187 đăng cấp bằng, kể từ ngày 1er novembre 1921, là ngày khởi công, đăng làm thủy-thủ hàng nhì ở dưới cái tàu của Nhà-nước thế cho tên Nguyễn-văn-Ngọc đăng cấp bằng làm second-mécanicien theo lời nghị 26 septembre 1921.

* * *

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 8 novembre 1921.

Tên Nguyễn-văn-Lực N° Mle 186, linh tập lưu-hậu, được cấp bằng làm thủy-thủ hạng nhì ở dưới các tàu của Nhà-nước, thế cho Nguyễn-văn-Tuế xin thôi.

* * *

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 18 novembre 1921.

Tên **Nguyễn-văn-Thiệp** đã kéo xe số 608, nghèo mà cho kỹ, chẳng phải như kẻ tiểu-nhân, tham đồ tư lợi trục lợi nhằng đầu mà làm hại cho nhơn-quân xã hội gộp đâu.

Nhưng mà, thiếc tay bạc song không hiểu cho rõ cách đáng, thì chẳng những là tiếc đến nỗi mất thôi, mà nó lại còn sanh ra nhiều đều bất tiện cho mình.

Sao lục từ ký Đông Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tài sẽ trên đây đều làm bằng máy vì thuốc bên Trung kuốc. Thuốc của tiệm tài chế thì làm hai bết, miễn là trong khi đáng bọc uống hoặc thoa, thì phải cứ cái theo các lời đã hay là coi theo nhãn. Bởi vậy, đều là thuốc, của tiệm tài đã làm chẳng hư.

Vậy nên tôi phải làm cuốn sách kêu là **VỆ SANH CHỈ NAM**, *chỉ rõ các thứ thuốc nào đáng để chăng bịnh gì, nó cách đáng thế nào, nhứt là thứ theo bình nặng nhẹ, và hai lớn nhỏ, đáng để cho không thán-chủ, coi theo đã mua thuốc mà đáng, mỗi khi mình có bịnh.*

CÁCH MUA VÀ CÁCH GỞI

Như Lao-châu chư quân-tử, ai nào muốn mua thuốc của tiệm tài, thì xin gởi thư đề bao cho rõ ràng như sau nầy :

Monsieur NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Pharmacie-Asiatique.
38, rue de Canton à CHOLON

Và phải nói cho rõ ràng thứ thuốc nào mà mình muốn cần dùng, thì tôi sẽ lo gởi thuốc đến nơi chuyển lên sau hết đó cho liệt-vị chẳng sai. Song phải gởi Mandat theo cho đã giá tiền thuốc của mình muốn mua và tiền sở phí gởi theo nhà thơ cũng phải gởi tuốn theo mới được. Hay là mỗi khi liệt-vị muốn mua các thứ thuốc chi, thì cứ gởi thư không cho tiệm tài cũng đặng, rồi tiệm tài sẽ lo gởi thuốc cho liệt-vị thì có cách «Contre-remboursement», nghĩa là mỗi khi đã gởi tới tại nhà thơ trong hạt của liệt-vị thì nhà thơ sở tại ấy sẽ cho liệt-vị hay, rồi liệt-vị đem đến đến tại nhà thơ ấy mà lãnh, làm như vậy thì khỏi lo bất tiện cho hai đàng.

Tôi xin nhắc lại cho liệt-vị hay rằng : tiền sở phí gởi theo nhà thơ thì số phần người mua phải chịu.

Hoặc có đều chi không vừa lòng liệt-vị thì xin phải viết thư liền mỗi trong tuần lễ kể tiếp theo thì hay, vì cái nghĩa cho rõ ràng vì có nào chẳng vừa lòng liệt-vị, lại cũng phải nói cho rõ thứ gởi ngày nào thăng nào cùng là Mandat số mấy.

Mỗi khi liệt-vị có gởi Mandat cho tiệm tài thì phải giữ miếng giấy-lai (talon) lại cho kỹ mà làm biên-lai, để phòng khi có đều chi bất tiện.

Như liệt-vị muốn hỏi thăm đều chi về việc thuốc của tiệm tài, thì tôi cũng vui lòng mà hồi am cho lập tức.

LỜI DẶN

Mỗi khi liệt-vị có gởi thư đến cho tiệm tài, hoặc muốn mua thuốc hay là hỏi han đều chi, thì xin phải kể tên cho rõ ràng và đề chỗ ở cùng chức-trước nghiệp nghề nữ lẫng ông cho hẳng hỏi, cho tiệm tài tiện kết hết am cho khỏi đều lầm lộn.

Monsieur NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Pharmacie-Asiatique
38, rue de Canton. à CHOLON
Bào Dược-phòng chủ-nhơn Cần-khải

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vệ-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bết kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khi lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cứ lão thanh đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mặng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, da thịt đỏ sắn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trừ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marins số 190, Cholon.*

Dépôt **PHARMACIE FRANCO-CHINOISE** *190, rue des Marins CHOLON.*

廣東二天堂大藥房
NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG
PHARMACIE-ASIATIQUE
38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục từ ký Đông Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tài sẽ trên đây đều làm bằng máy vì thuốc bên Trung kuốc. Thuốc của tiệm tài chế thì làm hai bết, miễn là trong khi đáng bọc uống hoặc thoa, thì phải cứ cái theo các lời đã hay là coi theo nhãn. Bởi vậy, đều là thuốc, của tiệm tài đã làm chẳng hư.

Vậy nên tôi phải làm cuốn sách kêu là **VỆ SANH CHỈ NAM**, *chỉ rõ các thứ thuốc nào đáng để chăng bịnh gì, nó cách đáng thế nào, nhứt là thứ theo bình nặng nhẹ, và hai lớn nhỏ, đáng để cho không thán-chủ, coi theo đã mua thuốc mà đáng, mỗi khi mình có bịnh.*

CÁCH MUA VÀ CÁCH GỞI

Như Lao-châu chư quân-tử, ai nào muốn mua thuốc của tiệm tài, thì xin gởi thư đề bao cho rõ ràng như sau nầy :

Monsieur NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Pharmacie-Asiatique.
38, rue de Canton à CHOLON

Và phải nói cho rõ ràng thứ thuốc nào mà mình muốn cần dùng, thì tôi sẽ lo gởi thuốc đến nơi chuyển lên sau hết đó cho liệt-vị chẳng sai. Song phải gởi Mandat theo cho đã giá tiền thuốc của mình muốn mua và tiền sở phí gởi theo nhà thơ cũng phải gởi tuốn theo mới được. Hay là mỗi khi liệt-vị muốn mua các thứ thuốc chi, thì cứ gởi thư không cho tiệm tài cũng đặng, rồi tiệm tài sẽ lo gởi thuốc cho liệt-vị thì có cách «Contre-remboursement», nghĩa là mỗi khi đã gởi tới tại nhà thơ trong hạt của liệt-vị thì nhà thơ sở tại ấy sẽ cho liệt-vị hay, rồi liệt-vị đem đến đến tại nhà thơ ấy mà lãnh, làm như vậy thì khỏi lo bất tiện cho hai đàng.

Tôi xin nhắc lại cho liệt-vị hay rằng : tiền sở phí gởi theo nhà thơ thì số phần người mua phải chịu.

Hoặc có đều chi không vừa lòng liệt-vị thì xin phải viết thư liền mỗi trong tuần lễ kể tiếp theo thì hay, vì cái nghĩa cho rõ ràng vì có nào chẳng vừa lòng liệt-vị, lại cũng phải nói cho rõ thứ gởi ngày nào thăng nào cùng là Mandat số mấy.

Mỗi khi liệt-vị có gởi Mandat cho tiệm tài thì phải giữ miếng giấy-lai (talon) lại cho kỹ mà làm biên-lai, để phòng khi có đều chi bất tiện.

Như liệt-vị muốn hỏi thăm đều chi về việc thuốc của tiệm tài, thì tôi cũng vui lòng mà hồi am cho lập tức.

LỜI DẶN

Mỗi khi liệt-vị có gởi thư đến cho tiệm tài, hoặc muốn mua thuốc hay là hỏi han đều chi, thì xin phải kể tên cho rõ ràng và đề chỗ ở cùng chức-trước nghiệp nghề nữ lẫng ông cho hẳng hỏi, cho tiệm tài tiện kết hết am cho khỏi đều lầm lộn.

Monsieur NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Pharmacie-Asiatique
38, rue de Canton. à CHOLON
Bào Dược-phòng chủ-nhơn Cần-khải

Hãng Thuận-Hòa
Mới bỏ 29, 31 đường Catinat, Saigon
Ông Ch.NGUYỄN-PHÚ-KHAI làm *Administrateur-Délégué*

Hãng nầy buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng vốn 1.000.000 quan, Mua trả bạc hay là hàng gửi Quốc-trái cũng đặng.
RƯỢU SAM-BANH ROSELLY uống điệu đàng ngon ngọt, hãy uống thì thì biết.
RƯỢU MOUSSEUX cho người Annam đăng.
RƯỢU COGNAC (cũ hiệu) JOHIT 7 ngôi sao. Thiệt ngon uống thêu ma lại bổ.
RƯỢU STELANE Người Annam hãy mua để phòng khi đau bụng hay là ăn không liệu.
RƯỢU STICK cũng cũng quítgiêm vậy.
XE HỘI HIỆU LANGSA « PHILOS » Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác.
MÀU SƠN HIỆU COLORIN.
Giấy cho đờn bà Annam dùng.
Giấy thy bottine. và soulier đều thượng hạng.
DẦU THƠM HIỆU DULCI đầu cây thơm lắm.
DẦU MENTHE và MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA.
THUỐC ĐIẾU HIỆU MANYLAND, ICEBERG, KASBAH và VÁCYAR gói 10 điếu, 25 điếu và 50 điếu, hút thơm miệng và không khô cổ.
Người ANNAM hãy mua đồ của HÃNG ANNAM THUẬN-HÒA thì mới thiệt là giúp cho Bổn-hàng.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON —

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KI NGHỊ P CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vẫn là cử-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trùng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào lăm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiếu hiện đài sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì coi quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

英 YENG-YENG 英

CAFÉ ET RESTAURANT

SAIGON — N° 35 et 37, Rue Pellerin — SAIGON

Le Toussaint 1921

Bổn hiệu dời lại 2 căng Phố lầu rộng lớn và sạch sẽ, ở đường Pellerin số 35 và 37. Trên lầu có phòng riêng để quí khách dài tiệc.

CAFÉ & RESTAURANT YENG-YENG

N° 35 et 37, Rue Pellerin — SAIGON

NGÀY 5 NOVEMBRE 1921 nhà hàng CON-TÂY hiệu YÊNG-YÊNG KHAI TRƯƠNG, tại 2 căng nhà mới

ĐẶT TIỆC, BỐN HIỆU TÙY LÒNG KHÁCH.

Việc NẤU NƯỚNG, BÁNH TRÁI, thì THỢ NẤU-ĂN của Bổn hiệu thiệt rành nghề.

Còn việc CHƯNG DỌN, CỖ BÀN, Boy chăn là thiện nghệ

Đều đánh bóng hiệu MIROR là một thứ tốt hơn hết trong các vật chế để dàng giữ nước sáng và mới luôn luôn cho những đồ mình đồng hoặc loại kim là. Đồ theo phong thổ nê trước trong xứ thường hay bị ten sét. DÙNG THỨ ĐÊN ÁT CHỊU LIỀN.

MIROR

Bán sỉ tại Hãng MARSEILLAISE D'OUTRE-MER.

Một mình trữ bán

Ở đường Ohier — SAIGON

Đặt tiệc, tùy lòng khách

CÓ PHÒNG QUÁ RỘNG TRÊN LẦU

NẤU ĂN THỢ LANGSA

Mỗi phòng có sân, quạt điện trên trần

SAIGON - PALACE - HOTEL

NHÀ HÀNG ĂN-NGỦ, đường Bd Charner và Catinat

PHÒNG TẮM, PHÒNG ĐẮM, CHỖ XỨC SỞ, DỀU LÀ TÍNH ANH SẠCH SẺ

Mỗi đêm đều có hát bóng cho khách ngồi uống rượu xem chơi.

Chư vị đến xem thử thì chắc sẽ vui lòng.

Bưa đêm giờ nào cũng được, chủ-nhơn đều lãng tiếp rước.

Hậu tân xứ ta

Nhâm lại trong bọn thiếu niên xứ ta đương buổi nầy theo ý tôi tưởng chia ra đặng làm bốn hạng:

Hạng thứ nhứt: Bọn thiếu niên đang lo trau giồi trí huệ nơi chốn học đường.

Hạng thứ hai: Bọn thiếu niên yên ở chốn gia đình mà giúp đỡ cha mẹ xóm-giềng trong việc ruộng nương trồng trỉa, tư trợ việc nhà hoặc làm thuê ở mướn cùng người.

Hạng thứ ba: Bọn thiếu niên gong cương phóng tứ, dạo đầu làng nước xóm, đăng kia nẻo nọ, bỏ nhà bỏ cửa, ăn quán ngủ đình, không ai rày, chẳng ai la.

Hạng chót là hạng thứ tư: Bọn thiếu niên đang bị cấm cố ở chốn ngục hình, khâm Saigon, tù ông Yệm.

Coi nít trong bốn hạng kể trên đây thì duy có bọn thiếu niên trong hạng thứ nhứt còn trông mong cho việc tương lai nước nhà đặng.

Tuy học đường xứ ta còn khiếm khuyết nhiều, không đủ trường như vạn quốc mặc dầu, mà dẫn dầu đây rồi Mẫu-quốc cũng mở mang khai hóa thêm như trường võ-học, thương-mãi, kỹ-nghệ, cho rộng bề tri bộ thêm kiến-thức cho dân ta; chớ lẽ nào Nhà-nước đã rộng lòng dìu dắc ta đến khúc đường quanh nầy, lại bỏ nửa chừng để cho dân ta thua sút dân lân-quốc trong cõi Á-châu, trễ tràng hơn dân các thuộc-địa langsa và ngoại-quốc khác sao??

Con nít trong bọn thiếu niên hạng thứ nhì mà ở yên gập đỡ ông bà cha mẹ trong việc nhà: Lo làm ăn trong việc ruộng nương, vườn tược, buôn bán, nghiệp nghề. Tuy bọn thơ-ấu hạng nầy không đặng học hỏi cho đủ, trí hóa chưa có thể mở mang là vì chẳng gặp dịp thầy việc văn-minh cảm kim-thời mặc dầu; như phần nhiều ở trong mấy tỉnh mấy làng, mà in phận tùy duyên thì có thể mong mỏi bọn ấu thơ nầy sẽ làm nên một thế lực trong xã-hội đặng.

Vì gần gũi ông bà cha mẹ hai biểu, dạy dỗ kềm chế sao cũng đặng nơi dấu người trên trước trong ông ăn việc làm và nết na cử chỉ.

Thậm chí như bọn thiếu nên mà cách xa cha mẹ ra làm thuê ở mướn với người cũng còn cho là mát việc tập tành rất tốt cho phận sự tánh tình. Như phần nhiều bọn con nít ở Saigon, ; nếu ta để ý mà xem thì đủ thấy bọn ấu thơ trong hạng nầy vẫn có phần tấn ích cho xã-hội thiệt; vì Saigon xứ phiền-ba thị-tứ, con nít làm nướn ở Saigon đặng thấy cách làm-lụn ở-ăn, cử chỉ của người mình và người ngoại-quốc; chẳng khác nào gần đèn thì tự nhiên sáng láng, gần trang văn-vật mở mang trí hóa ra hoài. Như bọn trẻ bán Nhựt-trình chasseurs, boys-plantons, porte-paniers, bán bánh-mì, vân vân..... tuy không mấy tuổi mà biết làm ra huê-lợi, không dư cũng đủ độ hằng khẩu, cũng ích cho đời. Thầy vậy mà mừng thầm..... rồi ngại thầm thay!...

Vì xét cho cạn, nghĩ cho xa lại còn e cho nỗi hậu lai của bọn ấu thơ nầy hề nết na tánh hạnh biết rasao??

Phần nhiều trong bọn nầy thường xa cha mẹ không ai kềm chế, ai giữ dạy răn. Đã biết rằng nhơn chi sơ tánh bổn thiện, mà ở đời gương hư nết xấu thì nhiều, e nỗi bọn ấy ăn chưa no lo chưa tới rồi cái lương tâm ác đi chăng! Muốn mong cho tớ cây có thấy song nghĩ lại chủ mướn không phải việc cần ích chi cho họ phòng coi chừng coi đỗi tới nết na tánh hạnh của bọn trẻ ấy. Huống chi công chuyện thì nhiều, ngày giờ lại ít nữa mới làm sao?

Nếu ta đem ra mà so sánh luận bàn cùng so sánh nề nếp và luật lệ về việc-giáo-dục của xứ ta với việc giáo-dục của Á-châu lân-quốc như Nhựt-bổn và Xiêm-la thì luật người thành tục mà ta chưa từng quen. Vì trong hai nước nầy có luật buộc con nít đũng mấy tuổi phải vào trường học mấy năm, đều-đều đằng-đằng như vậy hết.

Sắp con trẻ mà xứ người buộc phải vào trường học đó, tại xứ ta đặng thong thả mặc tình, mới sanh vu hoang phóng tứ, ngêu-ngênh đầu làng cuối chợ, lều bều góc hẻm góc đường; ngày thì bài-bạc đào-lạc đào-trường, đêm lại vầy lũ bầy đoàn ba nơi nhà hát bóng, hát bội, hát cải-lương....

Rột lại tài nghề của bọn nầy duy thiện nghệ có tài thuật chuyện hát bóng, hát bội, hát cải-lương (không nói tới chuyện tệ khác như móc túi chọt đồ). Nào là tuồng: Bán linh hồn cho quỉ; tuồng Kim-thời dị-sử (Le maître du monde) vân vân....

Lúc có Pearl White sấm vai đào tuyệt diệu; anh Terramond làm vai kép thất thần. Ôi! Kể sao cho hết!

Hát bội rạp có Ba cô Năm-Nhỏ làm đào bực nhứt, chú Sơn hề diễu ai bi; chớ bọn hát của ông Hội-đồng!!! Thầy nầy ăn mặc đúng, có nọ kiếm ăn hay. Có phải thuộc cho lẫu thông đồ vơ lối nói lại rùm nghe đã nhàm tai không!

Một bọn thiếu niên thứ ba là bọn ăn thép ngủ nhờ đặt dựa theo các «Động tiên long ẩn» (con gái Nhà-nước trốn thuế).

(Sau sẽ tiếp theo).

TRẦN-THIỆN-DANH.

tự Lương-sơn.

Xin chiêu cố

Đời thạnh trị thái bình, thì con người sanh sáng ra càng đông đảo hơn kh trước bội phần, bởi vậy tôi dòm thấy nhiều khi Saigon có hay chơi lớ, hoặc là cuộc đi v.v. thì tội nghiệp cho qui-khách ở lục-châu lên Saigon chơi, mà chẳng đủ khách-sạng nghỉ ngơi, làm sự vui thành ra buồn. Bởi vậy chúng tôi mới lập ra một nhà nghỉ hiệu *Nam-trung Khách-sạng* tại đường Héméis N° 101-103 gần bên góc tiệm cầm-đồ Saigon. Phòng ở từ phía theo mặt đường đi rộng rãi mát mẻ tư bề và yên tịnh, lại gần các mối đường xe lửa Cholon, đường giữa đường mé sông, và xe Biên-hòa, xe Mytho, rất tiện cho qui-khách. khi lên xuống.

Cái xin qui khách trường tình đông-đang giúp cho chúng tôi bền vững, thì ơn kỳ ghi lạc hằng ngày.

Quản-Lý. HIỆP et THẮNG.

NÓN CASQUE HIỆU CON GÀ

Có chứng chỉ

PARIS

NÓN XINH ĐẸP

CHO CÁC MIỀN NÓNG NỰC DÙNG

Kiểu xây có sẵn tại Tòa

Có bán tại MAGASIN UNIVERSEL

Đường Catinat, môn bài số 157, SAIGON

Lời ngỏ cùng các vị điền chủ!!! Hãng EMILE PEYSSON ở ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, Saigon, kính tỏ cho các ông hay rằng có bán một thứ thuốc hiệu RATINOL SPÉCIAL để giết chuộc ngoài trường HÀ THỦI

Như dùng thuốc nầy thì phải giữ cho khéo, ĐỪNG CHO CÁC LOÀI VẬT TRONG NHÀ ĐỘNG ĐẾN VÌ NÓ THIỆT HẠI LẮM.

Các nhà phú hộ ở nhằm chỗ không có đèn điện khi thì nên mua đèn hiệu TITO LANDI thắp bằng dầu sáng mà dùng.

Đèn nầy tốt hơn các hiệu đèn khác.

Có trữ bán sỉ tại hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4.

Lời rao

Cho mấy chủ xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Caoutsu pneus C.G.M cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12$50.

Ruột (chambres à air) 5$00

Bán tại Hãng nấu Cao su, ở đường Doussumont Saigon.

Thiệt khéo hạng nhứt

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

55 28 Boulevard Paul Bert Saigon.

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hànội. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh.

Trần-văn-Trí

76 rue d'Alsace-Lorraine 76. Tiệm cầm đồ SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy và xe kéo. Bán xe máy và xe kéo. Có đóng sẵn xe kéo cho mướn cùng là xe nhà.

Người chủ tiệm nầy đã có làm lâu trong hãng người Langsa, mới lập tiệm cho nên đóng xe khéo chắc chắn và kỹ lưỡng lắm mà lại bán giá rẻ hơn mấy hãng khác.

Hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4 có bán đủ thứ đồ ý phục cho đờn ông và các cậu trai đúng. Đồ đã tốt theo cách văn-minh, mà giá lại rẻ hơn các nhà buôn bên Đông-pháp.

Có bán áo so-mi, cà-ra-vách, nón đi chơi và nón cỡi ngựa, đi mây bay, đi xe hơi, vớ, giày, vớ và quần áo cho con nít, chu thorn, đồ để đàng đi đường, đồ đánh hơi hành, đồ để chơi Tennis, đá banh, vân vân.

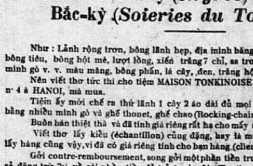

Một mình hãng Denis frères đại-lý cả Đông-pháp thứ hộp quẹt nầy.

Hộp quẹt nầy khắp nơi đăng phép bán lẻ một xu nhỏ một hộp mà thôi.

Ai muốn mua sỉ (*en gros*) các hàng lụa Bắc-kỳ (*Soieries du Tonkin*)???

Như: Lãnh rộng trơn, bông lãnh hẹp, địa mình bằng, minh quế, xiên bông đơn bà bông tiêu, bông hồi mẻ, lượt bằng, xiếc trắng 7 chỉ, sa trơn, sa bông, lụa các thứ, nhiễu, minh gò v. v. màu mảng, bông phấn, lá cây, đen, trắng hột mè.

Nên viết thơ tức thì cho tiệm MAISON TONKINOISE ĐỒNG-THỊNH, Rue de la Soie n° 4 à HANOI, mà mua.

Tiền ký mới chế ra thứ lãnh 1 cây 2 áo dài đủ mọi màu tốt và chắc lắm, khăn tua bằng nhiều mình gò và ghế thonet, ghế chơn (Rocking-chair) bằng mây mà mới coi ngộ lắm.

Buôn bán thiệt thà và đã tính giá riêng rất hạ cho mấy nhà mua sỉ đặng kiếm lời nhiều.

Viết thơ lấy kiểu (échantillon) cũng đặng, hay là muốn khỏi mất thì giờ, viết thơ lấy hàng cũng vậy, vì đã có giá riêng tính cho bạn hàng (clients) chẳng hề tính mắc hơn giờ.

Gởi contre-remboursement, song gởi một phần tiền trước hay là gởi trả đủ trước thì sẽ đặng trừ 2/. vì cái phần tiền đã trả trước đó. (Tout avance de fonds sera droit à une remise de 2/.).

Gởi mandat trước xin để như dưới đây:

Madame LUONG-NGOC-BẢN, 4 Rue de la Soie à Hanoi.

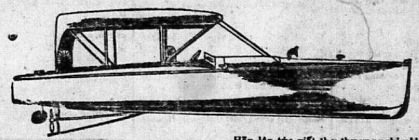

CANOT HOI

Để chở chuyên mau lẹ, để tuần du điên địa

Hãy lập tức viết thơ thương nghị với *Société Franco-Annamite des Anciens Etablissements*

Charles BARDON

Stê Anonyme en formation

Quai de la Marne, SAIGON (Khánh-hội)

MỘT CÁI KIỂU THEO LOẠI «POPULAIRE», KÊU LÀ AUTO-GLISSEUR SỐ 630

Chạc chan đóng kỹ càng giáng đẹp — Khoái hượt lẹ làng sạch sẽ. Giá rẻ

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thày khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

PHARMACIE · PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC MIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE ngài sẽ gởi cho không

HÃNG

ông P. Ribeyrolleset Cie

20, Place du Château d'eau, Saigon
số 10 gần giếng nước Saigon

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thợ rập máy giỏi ở tại hãng.

MÁY TOT CHẠY — Ai muốn sắp đặt thế nào, thì chỉ giám không ăn tiền công.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ đồ phụ tùng

Đường Lucro môn bài 99 và 101

Đất-Hộ (Saigon)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe ngựa, xe bò; cũng có đóng thùng xe hơi theo kiểu kiểm thiết, sơn xa thiết khéo, lót nệm, mạ kẽm đủ kiểu, và cũng có bán các thứ xe cũ, sửa lại chắc chắn; có bán đồ xe đủ kiểu, bán xe máy-đầu hãng chạy giá tị hơi hạ chỉ lại, ai-ai đặt đồ thay trong hành, kiểu đẹp tốt, đã bền bỉ xe đặc chiếu và xe song mà bằng đi tay máy rất khéo và chắc, có bán yên cán, chuông đạp hai tiếng, bánh đề thắp đèn khi đi theo xe, lưu xe và cần xe.

Cũ mới quí khách nếu đặt đồ Đồng có yêu cầu lại tiện tôi mới khi trước sai giống mẫu của tôi làm, sau có sửa đổng mẫu chi đi thiếu mua giúp hàm nghĩ thì tôi rất vừa ưa hạ cố.

Cần chư quí khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm mẫu chỉ cũng giá cả tôi vẫn lòng hồi đáp.

Lời rao

Cho mấy ông thợ chụp hình, dầu thiện nghệ dầu hàm chơi

Tại hãng PHOTO-STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có; tính theo giá bên Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc v. v...

Cũng có đủ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình và nghề vẽ cảnh (Peinture) bán sỉ bán lẻ cũng được.

Có khuôn đã lồng kính chạm khéo lắm, thì nào cũng có, nhiều bề hình khác, chạm tối lắm.

Có chụp hình cho giấy thuế thân nữa.

Có bán kiếng, giấy, đủ thứ thuốc sang hình. Giấy Bromure 1/2 brillant contraste từ hộp 100 tờ, lớn 12 x 18 thì $ 25 còn hộp 500 tờ thì 22 $ 00.

Có kiểu đã làm hình mấy từ nông nực. Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

Mỗi lần tôi đi Hớt-tóc thì tôi ưa đến tiệm hiệu **NAM-THÀNH-PHỤNG**, ở Phố dãy Bà-Ba, đường Lefèbvre số 58. Phòng dọn vệ van nghỉ mát mẻ, có quạt máy, đèn khí mà Thợ Hớt-Tóc cũng rành nghề.

Salon de Coiffure

N° 58, Rue Lefèbvre — SAIGON

Còn khi nào tôi muốn mua Rượu Absinthe, Rượu Tây, Rượu Tàu, Thuốc Cévège, Savon de Marseille, Dầu Menthe, cùng là vật khác thì tôi cũng cứ đến Établissement Trần-Quan-Diệu N° 58, rue Lefèbvre mà mua.

Văn đàn

(Partie littéraire)

Khách địa tư gia:

Ngán ngẩm thế sự chẩn phiền-ba,
Thao-thức năm canh chạnh nhớ nhà.
Vàng-giỏi cầm kỳ nơi lữ-quán,
Im-điềm chim cá cết hàn-gia...
Trước-sau thấy người lưu-quốc-quyền,
Hôm sớm đâu trôn thảo mẹ cha.
Tô-quán trông về lòng thảo thảo,
Buồn tình thêm bận nỗi quan-hà!

H. N. T.

Thơ gởi cho bạn.

Hình bạn đâu? bóng bạn đâu?
Nhớn sao không đoái lẽ ôm sầu?
Kia lời non nước sao trời vắng?
Vắng bặc tin nhàn đã bấy lâu?

Lâu nay dây đó lợ trăng rằm,
Nhớn hỏi sao, mà lại tối cầm?
Hay mảng say mê tình-nghĩa mới?
Nên lòng phai lạc khách tri-âm.

Huỳnh-ngọc-Tính Cái-bè

TỰ DO DIỄN ĐÀN

(Tribune libre)

Ngỗ cùng liệt-qui

Bỗ lầm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng vẻ thực Tư-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho liệt qui hình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng bởi, cũng đã lầm phen, Bổn-báo gặp nhiều có chỉ hằng thật rằng tên ký dưới bài gởi đến và đăng vào bổn đó không phải là tên thiệt của người viết bài ký; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để dại vào. *Ấy là một điều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu an-nhàn chăng lỗ. Nếu việc quả, mình đảm đương cùng viết chép ra để gương giáp ích, có sao lại sợ mà nặc danh? Hà chưa phải là khiếp nhược chăng?*

Vì cái tắt khiếp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo đã trọn rẽ phần người kỳ lên gánh chịu lấy những điều cang bệ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V.

Đồng-nghiệp tương lân

Đọc Lục-Tỉnh Tân-Văn số 1009, ngày 26 novembre 1921, coi tới khoảng *Tương-tế nghĩa-hội*, xem tắt bài rồi, mới hay rằng: hội tương-tế *Tổng-thơ-văn* của chức nghiệp planton các phủ đã lập xong, và kêu thêm nhau dâu cật.

Rất mừng thay cho xứ Nam-kỳ thêm được 1 hội tương-tế; rất mừng thay cho người mình biết lo về ngày sau.

Coi rồi suy nghĩ trong Nam-kỳ nầy đã nhiều sở: như Y-khoa, Soái-phủ, Tạo-tác, Điền-tin, văn văn, đã lập xong hội tương-tế đã lâu.

Rồi nghĩ lại buồn giùm cho ty điều-dưỡng, nếu theo thời dợi nầy, thì ty điều-dưỡng cũng được gánh 1 phần vời đời; mà sao mấy sở kia lập đã thành, còn ty điều-dưỡng cứ lấy mất nhìn nhau vậy? Hay là mấy thầy trong sở ấy trưởng rằng ai ai cũng đủ sức mà lo phận sự, nên chẳng chịu dâu cật nhau mà xướng lập cho thành hội tương-tế để giúp nhau chăng? Vậy tôi xin thay mặt cho mấy thầy điều-dưỡng trong các dưỡng-đường Nam-kỳ mà kêu cho thầu tai ông *Vận*, ông *Thiềm* Chợquán, vì hai ông ấy tao theo trong ty điều-dưỡng Nam-kỳ) thì đã trông tuổi, chức phận cũng cao hơn; có lẽ hai ông mà biệp ý đồng tình, đứng ra sáng tạo nghĩa hội thì rất dễ. Kia có thêm vài ba ông cũng gần đó, như ông *Ân*, Chợquán, ông *Lâu* Hôpital Drouhet, ông *Trương* Thủ-dầu-một, cũng chẳng phải là tay bất tài bất lực. Đã trộm nghe rằng ý mấy ông muốn tính đã lâu rồi, sao may lại muốn bỏ qua là tại sao vậy? Hay là mấy ông sợ lập không thành chăng? Hay là ý hai ông tưởng rằng ty điều-dưỡng Nam-kỳ nầy không đủ người gầy nên hội. Theo thời-đợi nầy phải nương cây nhau, phải chung cùng nhau mới là qui, chớ nói gì độc-thiện kỷ thân, phải ai tay nấy.

Theo ý ngu tôi trưởng phần nhiều mấy thầy điều-dưỡng xuất thân tại Chợquán đều kính 2 ông như thầy; còn mấy thầy điều-dưỡng xuất thân tại dưỡng-đường Cholon cũng đồng kính phục 2 ông vậy.

Tôi cũng có nghe nhiều thầy điều-dưỡng muốn chen vai gánh vát mà sáng-lạo nghĩa hội, song còn dợi ông, vì đã kính vì hai ông nầy là *Thầy*; tự đắc e ra vô lễ. Vậy xin 2 ông hãy lo giùm cho xong phần sự mà đề tiếng lại ngày sau; chớ nếu hai ông cứ lâm thinh hoài, thì tôi nghiệp cho *trẻ em* có lòng ngưỡng mộ.

Vậy cúi xin 2 ông hãy lo giùm: Nếu ngày nào 2 ông xướng ra, thì tôi chắc mấy thầy điều-dưỡng đồng một đạ vui mà vâng dạy.

Nguyệt-Đàng Biênhòa.

Trấu-minh-Tịnh

Commerçant à Vinhlong

Tiệm nầy thay mặt cho tiệm thuốc *Pharmacie centrale franco-annamite* **của ông André Lê-văn-Minh, bán đủ các thứ thuốc Tây.**

Bán hàng đồ, tơ, lụa, giầy, guốc, nón Backỷ thiệt tốt rẻ hết, savons Dyfoam nhuộm đồ các thứ màu, xe máy hiệu *Louvet* **hãng Thuận-Hòa hiệu Hercule, đồ phụ tùng vỏ ruộ, xe máy đủ các hiệu, sách vở, mực viết, cho học trò dùng, thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ, giá bán rẻ hơn các nơi. Cũ xin quí vị thạnh-tình huệ cố.**

Trồng mía

Muốn bán một sở đất bưng luôn một cuộc 40 mẫu, có 15 mẫu trồng mía rồi 5 mẫu. Một bầy trâu tơ, 4 bộ che lớn, lò nấu đường, cuốc, xuồng, v. v. Tọa-lạt tại vàm rạch Tây-Ninh và mé sông Vaico, gần Châu-thành và ngan bến tàu M. F.

Ai muốn mua hay hỏi thăm đều chỉ, xin do nơi quản Lục-Tỉnh Tân-Văn sẽ chỉ rõ cho.

Trong lục-châu quí vị nào muốn đăng rực chác trắng và đồ thiệt tốt làm bằng nước trái nho thì nên đến hay là viết thơ cho hãng **EMILE PEYSSON** ở Saigon. ngang nhà hát Tây, môn bài số 4.

Đèn cây hiệu cái mão

CROWN CANDLES

Của Hãng

COMPAGNIE FRANCO-ASIATIQUE DES PÉTROLES

Xưa nước Nam ta thắp đèn thường thì dùng dầu cá, dầu mà u dầu đu-đủ và dầu phộng, dầu vừng. Còn trong việc quan hôn tang tế thì lại dùng đèn sáp. Các thứ dầu nói trên đó, thắp nó tốt mắc công khêu còn đèn sáp muốn dùng nó thì lại mắc công xe, coi ra bất tiện quá.

Từ ngày đầu hỏi phát minh, đèn cây xuất hiện thì được tiện cho chúng ta nhiều bề: đã sạch sẽ, ít tốn mà lại tỏ rạng hội phần.

Như trong việc quan hôn tang tế mà dùng đèn sáp thì giá đã mắt mà còn phải mắc công xe, và lại mắc công hơi tìm hoả.

Như nay có thứ đèn cây của hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles chế ra đặng thế cho đèn sáp thì nên cho ta dùng lắm. Thứ lớn có, thứ nhỏ có, giá rẻ bội phần.

Dùng đèn cây của hãng nầy thì sinh đẹp, tiện. Hoặc đính miếu chân chiếu, dùng nó mà thế cho đèn sáp thì lại càng hay, mà lại tiện nữa. Như là mấy lực văn-nhân Giả-tế nào thắp đèn cây hay đốm mà xem sách lược. Ấy Lục-Tỉnh Tân-Văn thì được khen mến mãi.

Hãng EMILE PEYSSON ở Saigon ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có cho mướn lưu Langsa và ngoại quốc đặng hát bóng.

ĐỀN LÒA *đốt có mãn sống,*
hiệu BEST và WIZARD.
tốn dầu.
Không hành tao,
Sáng trắng ngọn.
Kiểu hay nghệt,
Dễ đốt.

MỸ

Nội Nam kỳ có một mình tiệm

TRẦN-QUANG NGHIỆM

84 đường Espagne Saigon

Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

"HERCULE"

LA BICYCLETTE FRANÇAISE
LA PLUS RÉPUTÉE POUR
SON FINI ET SA QUALITÉ

AGENT GÉNÉRAL POUR L'INDO-CHINE
—ÉTABLISSEMENTS—
L. CAFFORT
32, 34, 36, RUE CATINAT
SAIGON

Những vị nào ở Lục-tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, từ tế, muốn trữ mà bán sỉ, hay là bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng bằng lòng ưng cho.

Như mua được hộp họa hình « LA NOUVELLE CHAMBRE CLAIRE UNIVERSELLE » thì mỗi người đều vẽ được khéo các thứ sơn thủy, hình, văn văn.

Hộp họa hình nầy làm rất kỹ và đúng lắm. Hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4 làm Đại-biểu.

Hãng nầy có bán thứ rượu chác đỏ và trắng hiệu VINS BERMOND DE BORDEAUX của hãng Bermond đã lập ra hơn một trăm năm.

Bán nguyên thùng. Giá rẻ và rượu lại tốt thượng hạng.

Xin ghé mắt

Kính lời qui ông, qui bà trong Lục-châu xin lưu ý giùm mấy lời Nguyễn-xích-Hồng cáo bạch trong quí báo L. T. T. V. và C. L. đăng khỏi lầm trường Huỳnh-công-Phát với trường Nguyễn-xích-Hồng, vì hai trường khác nhau xa lắm!! Nếu lầm e cho trường tận tâm lo phận sự, phải mang tiếng theo trường kia mà chớ!!!

Nay kính tố,

HUỲNH-CÔNG-PHÁT

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

PANSEMENTS — LABORATOIRE — SPECIALITES — PRODUITS CHIMIQUES — PHOTOGRAPHIE — DROGUERIE — PARFUMERIE — HERBORISTERIE — ACCESSOIRES — BANDAGES

L. SOLIRENE
PHARMACIE PRINCIPALE
FONDEE en 1865
SAIGON

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARẠP

(Tiếp theo)

A-lạt-Đình đặng vật bầu mà không đẻ, mau trở lại ba cân phòng, tính lên cho mau kẻo anh đạo-sĩ đợi; và chuyến nầy chàng cũng đã dặc như trước vậy, áo xống yên gọn the, đi riết đến thang, và khi lỏ đầu lên miệng hang, chàng thấy anh đạo-sĩ ngồi trông lắm. Vừa thấy mặt chàng thì đạo-sĩ nói: « Cháu đưa cây đèn đây cho chú, đề nói kính cáng cho cháu lắm. » A-lạt-Đình nói: » Khoan đã chú ôi, để lên trên rồi cháu sẽ đưa cho, nó không kính cáng chi mà chú sợ. Đạo-sĩ quyết đòi cho được cây đèn trong lúc A-lạt-Đình chưa lên khỏi miệng hang, còn A-lạt-Đình mắc lấy những trái kẻ kẻ, lấy cây đèn a không đặng, nên chẳng chịu trao nó ra cho đạo-sĩ. Đạo-sĩ thấy chàng cượng cãi thì nổi giận, và liền lấy hỏi trăm rất trên đồng lửa cầm còn cháy đỏ, và khi và niệm dứt mấy câu chú rồi, tấm nắp đá vùng nhớm hồng lên và sáng qua đậy phước cái miệng hang cũng như cỏ ai bưng mà đề vậy vậy. Còn trên thì dất cũng chạy nhóm mà khoả bằng, y như lúc A-lạt-Đình và đạo-sĩ mới đến.

Đạo-sĩ nầy nào phải thật em út chi của Mục-tả-Hoa; lời và xưng trước kia là lời dối. Va quả là người sanh trưởng tại phương A-phích, là xứ đạo tu-la phôn-thịnh, cho nên từ thuở bé va đã có công tu, và hư trừ, lần lần mươi năm luyện phép thần-thông, tính rồng các môn đại độn đào-hải, di-sơn, đọc thuộc các sách thông-thơ cho đến khi va toán số âm dương biết trong càng khôn có một cái linh-đăng (cây đèn linh) và bề ai thâu đặng đèn ấy thì đặng oai-cường thinh thế, đâu các đấng vương-đế trong đời ấy cũng không bì. Va biết như vậy rồi va lại chím quê mà đoán chắc rằng cái linh-đăng nầy ở tại nước Trung-nguyên, dầu dưới hang thần như ta mới thấy nói trên đó; va bèn lận lội cực khổ lắm đêu, tìm cho tới Trung-nguyên, đến tại thành gần nơi có hang thần ấy. Mà tuy đã biết cái hang ấy ở chỗ nào rồi, song va chẳng có phần xuống đó, mà cũng không phần bồn thân lấy đặng cái linh-đăng. Theo ý trời thì phải có một tay khác lấy lên mà giao lại cho va mới đặng. Bởi đó khi anh ta gặp đặng người A-lạt-Đình thì nhằm nó là một thằng nhỏ hư rồi, để lớn lên cũng không nên thân chi, anh ta mới dùng chước mà mượng tay nó xuống hang lấy cái linh-đăng, lại có tính đến khi nó lấy đặng cái linh-đăng và giao qua tay anh ta rồi thì anh ta sẽ dùng phép độc như vậy hại nó cho biệt tích. Còn trước khi A-lạt-Đình xuống hang mà đạo-sĩ vả nó như vậy là đặng dân mất nó, hầu cho đến khi nó xuống đấy đặng linh-đăng rồi, có biểu nó trao ra, nó chẳng dám cãi cượng. Mà rủi cho đạo-sĩ, tính như vậy mà chuyện không đặng vậy. Anh ta e đê gian-cả rồi có người tính cớ đến gặp mà bể việc đi chăng nên làm dữ rất vội, té ra A-lạt-Đình phải bị nhốt lại trong hang mà linh-đăng cũng không qua tay đạo-sĩ. Thấy việc cả hư rồi, uổng công bấy lâu luyện vọng, đạo-sĩ ta chẳng biết tính sao, ôm bụng thầm trở về A-phích-lính ta nơi theo đường khác mà đi cho khỏi cái thành chỗ A-lạt-Đình ở. Anh ta những sợ cho chàng mới thấy mình đi với A-lạt-Đình đây, rồi lại thấy mình về một mình như vậy mà khó cho mình. Theo lẽ mà A-lạt-Đình bị nhốt dưới hang đây, thì chàng ắt phải gỏi xương luôn nơi ấy. Nhưng lại không phải như thế, mà đến anh đạo-sĩ, trưởng mình đã hại A-lạt-Đình đặng rồi, dam quên phức chiếc nhân của mình trao cho va đeo bộ-hành đó đi. Vậy thì, A-lạt-Đình nhờ có chiếc nhân ấy mà khỏi tai ương, nhưng chàng không đề nói là vật báu. Còn sao anh đạo-sĩ chẳng thâu đặng linh-đăng lại còn mất thêm bửu bối, mà chẳng ngã lòng, tự tử đi, việc ấy cũng là lạ đó. Nhưng nghĩ lại cũng phải, ba mươi đời mấy anh gian hồ đạo-sĩ thì hay tinh việc huyền-hồ mà mấy khi làm nên việc, té ra trọn đời, hộ những mơ hoài các chuyện chim bao, bắt bóng vậy thôi.

Chàng A-lạt-Đình, có đề *chú* ấy là *chú-giả* và lòng chú độc ác vậy đâu, cho nên, thấy chú mới tử tế với mình đó, chú mới ngọt bùi với mình đó, lại day thấy chú hại mình đây, A-lạt-Đình ngạt nhiên, lấy làm việc khó hiểu, và lòng rối rắm của chàng, chẳng ai tỏ cho xiết đặng. Khi chàng thấy miệng hang đậy nắp, thì phát lên rèo chú ơi chú hỡi, và nài ni giao cái linh-đăng; song kêu cho mấy cũng chẳng ích chi, dưới hang la, trên đất hằng nghe chẳng thấu. A-lạt-Đình khóc lóc dã thêm rồi mình, tay quẹt nước mắt, chơn lần xuống mấy nấc thang, bụng tính trở ra cảnh vường khi nãy. Nhưng mà vách tường mỡ ra vậy là nhờ có phép thần thông, rồi cũng nhờ phép thần thông mà khép lại. Bốn bề tối đen như mực A-lạt-Đình mới rờ bên nầy, bên kia, rồi mò đến phía trước mà chàng kiếm không ra cửa. Chàng lại càng khóc càng la, rồi ngồi xuống nất thang đó đánh liều mà chờ chết.

A-lạt-Đình ngồi đó, mà chàng hai ngày không cơm, không nước. Qua ngày thứ ba, chàng bể số mình đã đến, chàng bèn chấp hai tay lên nguyện với trời: « Trời cao xin tế độ kẻ mắc nạn. » *(Sau sẽ tiếp theo)*

Tại hãng EMILE PEYSSON

ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có bán đồ đồ cho đồng-bang ta dùng. Hàng hóa đã tốt mà giá lại rẻ lắm, chẳng hằng nhọ bi kiệp.

Lục-châu qui-vị nào muốn mua đồ chi thì xin mời đến hãng hay là viết thơ thì sẽ được vừa lòng.

Có bán đèn TITO-LANDI, — *áo so-mi, cà-ra-vách, nón đồ thứ, giày sờ cho người lớn và con nít, đồ đi đường, quần áo cho con nít, đồ dùng họa hình, hộp họa hình* « La nouvelle Chambre claire universelle », *đồ để chơi Tennis, đá banh,* thuốc giết chuột ngoài đồng Raticol spécial, — Rượu chác đỏ và trắng bản nguyên thùng hiệu Vins Bermond de Bordeaux.

SAIGON — IMPI DE L'UNION — TIRAGE 3,500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur-Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage à: Seulement huit cent Ex.
Tuần-lễ 18 Décembre 1921